

HƯỚNG DẪN KĨ NĂNG SỬ DỤNG MẠNG INTERNET HỮU ÍCH, AN TOÀN, SÁCH ĐIỆN TỬ VÀ THƯ VIỆN ĐIỆN TỬ

1.1 Khái niệm, kĩ năng sử dụng mạng Internet an toàn :

Internet là một hệ thống thông tin toàn cầu có thể được truy nhập công cộng gồm các mạng máy tính được liên kết với nhau. Hệ thống này truyền thông tin theo kiểu nối chuyên gói dữ liệu (*packet switching*) dựa trên một giao thức liên mạng đã được chuẩn hóa (giao thức IP). Hệ thống này bao gồm hàng ngàn mạng máy tính nhỏ hơn của các doanh nghiệp, của các viện nghiên cứu và các trường đại học, của người dùng cá nhân và các chính phủ trên toàn cầu.

Trong hiện tại và ngay cả tương lai thì con người gần như sống mà không thể thiếu internet được, nó đã trở thành nhu cầu thiết yếu của mỗi chúng ta. Và thực tế thì đúng là như vậy, theo thống kê thì gần như tất cả người dùng internet Việt Nam đều ít nhiều có nhu cầu truy cập vào các trang web hay còn gọi là □lướt web□ để thực hiện ý thích của mình: Ví dụ như đọc tin tức, giải trí, học tập□. Vậy giữa một thế giới internet rộng lớn như thế thì làm thế nào để bạn luôn được an toàn khi lướt web, tức là sử dụng như thế nào để không bị nhiễm virus vào máy tính cũng như bị lừa đảo trên mạng ?

Như các bạn biết thì cái gì cũng có 2 mặt của nó và thường thì những cái gì được nhiều người quan tâm và được sử dụng rộng rãi thì sẽ bị hacker khai thác các lỗ hổng triệt để, để lừa đảo người sử dụng. Sau đây là một số nguyên tắc cơ bản mà bạn nên biết và nên áp dụng ngay nếu như không muốn một ngày nào đó bạn lại chính là nạn nhân của hacker.

* Nếu như có điều kiện thì bạn nên sử dụng các phần mềm diệt virus trả phí, còn không thì lựa chọn một trong các phần mềm diệt virus miễn phí tốt nhất.

* Quét virus trước khi tải về và cài đặt bạn nên quét Virus tất cả các tập tin, file đính kèm trong email trước khi click để tải về hoặc trước khi cài đặt và sử dụng chúng.

* Truy cập vào những trang web uy tín: Chỉ nên tải phần mềm ở một số trang uy tín được người dùng tin tưởng. Và đặc biệt là nên đọc comment của người đã sử dụng trước (nếu có), hoặc thực hiện quét virus tập tin trước khi sử dụng.

* Tuyệt đối không chia sẻ thông tin, mật khẩu: Bạn không nên chia sẻ thông tin cũng như mật khẩu của các loại tài khoản ngân hàng, email chính, tài khoản diễn đàn□ cho người lạ, hoặc ngay cả những người mà bạn xem là □thân□ trên internet nhưng thực tế là bạn chưa gặp mặt bao giờ.

* Lưu ý đặt mật khẩu và đăng nhập: Tuyệt đối không đặt mật khẩu dạng như 123456, abcxyz, qazwsx, tên bạn, hay ngày tháng năm sinh của bạn□. Bạn nên đặt mật khẩu khó khó một chút ví dụ như thế này haHa@#\$%# (Nói chung là bạn nên kết hợp chữ hoa, chữ thường và ký tự đặc biệt).

- Khi ngồi máy tính nơi công cộng, tức là không phải máy tính của bạn thì tốt nhất hạn chế đăng nhập tài khoản quan trọng và một điều lưu ý nữa là trên các trình duyệt web hiện nay khi bạn đăng nhập vào tài khoản thì sẽ hiện ra phần Lưu mật khẩu. Bạn tuyệt đối không được bấm lưu lại nhé, người khác có thể dễ dàng biết được tên đăng nhập và mật khẩu của bạn trong phần Quản lý mật khẩu của trình

duyet đó. Còn nếu như bạn đã chót bấm rồi thì bạn hãy xóa sạch lịch sử đi bằng cách nhấn Ctrl + H và xóa hết sạch đi (nhớ tích tất cả nhé, cả phần password nữa).
+ Trên các trình duyệt phổ biến hiện nay thường hỗ trợ chế độ lướt web ẩn danh, nếu như bạn ngồi máy tính công cộng thì tốt nhất nên sử dụng chế độ này để không bị lưu lại thông tin tìm kiếm cũng như đăng nhập.

Ở trình duyệt Google Chrome/ CocCoc: Sử dụng tổ hợp phím Ctrl + Shift + N; Ở trình duyệt FireFox: Sử dụng tổ hợp phím Ctrl + Shift + P.

* Update phần mềm/ hệ điều hành thường xuyên

Nếu như bạn update các phần mềm, hệ điều hành lên phiên bản mới nhất được thì là tốt nhất, vì những bản này thường được cập nhật cũng như vá lỗi của các phiên bản cũ hơn.

Lưu ý: Nếu như phần mềm hoặc hệ điều hành thông báo phiên bản hiện tại đang bị dính lỗ hổng bảo mật thì lúc này bạn buộc phải nâng cấp lên nếu như muốn được an toàn. (Theo dõi các thông tin trên các trang chủ của nó nhé).

* Sử dụng Email một cách khôn ngoan

Các hacker, tin tặc luôn lợi dụng sự thiếu hiểu biết, thiết kinh nghiệm của người dùng để gửi những tin nhắn Spam, những tin nhắn rác có chứa mã độc trong đó. Tốt nhất là nếu như chưa chắc chắn về nội dung bên trong email đó thì bạn không nên click thử vào làm gì cả.

* Đăng xuất tài khoản sau dùng xong: Một lưu ý quan trọng nữa là sau khi bạn đã sử dụng xong, thay vì tắt trình duyệt đi ngay thì bạn nên thoát tài khoản trước khi đóng trình duyệt lại nhé. Điều này giúp bạn không bị lộ các thông tin quan trọng ra bên ngoài

* Tuyệt đối không đăng nhập tài khoản nhạy cảm nơi công cộng: Bạn không nên đăng nhập vào các loại tài khoản quan trọng như tài khoản ngân hàng, giao dịch online ở nơi công cộng như quán cafe, wifi công cộng, máy tính công cộng. Bởi vì những máy công cộng này khả năng bị lây nhiễm phần mềm gián điệp là rất cao.

* Không click vào đường link lạ: Trong quá trình sử dụng internet, nếu như chưa chắc chắn về một link nào đó thì bạn không nên click bừa vào nhé. Bạn nên kiểm tra trước những gì bạn đang nghi ngờ nếu như không muốn bị nhiễm virus, mã độc vào máy tính.

Trên đây là một số điều cơ bản mà bạn PHẢI BIẾT nếu như muốn được AN TOÀN khi sử dụng internet. Thực ra thì còn rất nhiều chiêu trò hiểm độc hơn nữa nhưng đối với những người sử dụng internet phổ thông như chúng ta thì áp dụng những điều trên đã hạn chế được rất nhiều rồi.

1.2. Những lưu ý khi sử dụng mạng xã hội:

Mạng xã hội là dịch vụ nối kết các thành viên cùng sở thích trên Internet lại với nhau với nhiều mục đích khác nhau không phân biệt không gian và thời gian. Những người tham gia vào dịch vụ mạng xã hội còn được gọi là cư dân mạng. Facebook là một mạng xã hội, cho phép mọi người kết nối với nhau. Sự kết nối không bị cản trở bởi khoảng cách địa lý. Facebook là 1 ứng dụng web, App được cài đặt trên máy tính, điện thoại hoặc tablet. Chỉ cần bạn có thiết bị điện tử như trên và có kết nối internet, bạn sẽ dùng được facebook. Trang Facebook được lập

từ ngày 4 tháng 2 năm 2004. Đến thời điểm hiện tại nó là mạng xã hội có số người dùng nhiều thứ hai hiện nay sau Google.

Đa phần học sinh tham gia ít nhất 1 mạng xã hội như: Facebook, zalo, youtube, □ Trên những trang mạng xã hội này, hàng ngày, hàng giờ đều đăng tải rất nhiều thông tin về các vấn đề xã hội, có thông tin bổ ích song cũng không thiếu những thông tin giật gân, sai sự thật, nhằm thu hút sự chú ý của công chúng. Mạng xã hội rất thú vị, có nhiều lợi ích, nhưng cũng có thể nguy hiểm, vì lý do đó hầu hết đều cấm người dùng dưới 13t tuổi. Chúng ta phải học cách sử dụng an toàn để tránh bị lợi dụng hay bị bắt nạt ảo. Không đưa thông tin cá nhân của bản thân và gia đình lên trang cá nhân, phải quản lý người xem, không đăng thông tin sai sự thật. Thời gian gần đây, lợi dụng những diễn biến phức tạp của dịch Covid-19, nhiều cá nhân đã đưa ra những thông tin sai sự thật, giật gân, câu like trên các trang mạng xã hội. Hành vi này không chỉ làm nhiễu loạn thông tin, tạo tâm lý hoang mang mà còn gây nhiều khó khăn cho công tác phòng, chống dịch. Luật An ninh mạng được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIV, kỳ họp thứ 5 thông qua ngày 12 tháng 6 năm 2018 và có hiệu lực thi hành từ 01/01/2019. Việc phát ngôn, chia sẻ thông tin trên mạng xã hội đều phải nằm trong khuôn khổ pháp luật, không xâm phạm đến quyền và lợi ích hợp pháp của các đối tượng khác. Nếu vượt quá khuôn khổ pháp luật cho phép thì bị xem là hành vi vi phạm pháp luật và bị xử lý theo quy định. Do đó, cá nhân khi sử dụng mạng xã hội phải có trách nhiệm về thông tin mình đăng tải, cũng như tỉnh táo khi tiếp nhận các thông tin trên mạng.

2. Làm thế nào để khai thác tốt trên Internet phục vụ trong quá trình học tập của mình:

* Sử dụng thành thạo công cụ tìm kiếm: Trước tiên cần xác định chủ đề mình cần hỗ trợ, Internet là cả kho tàng kiến thức do đó, sử dụng tốt một công cụ tìm kiếm sẽ hỗ trợ đắc lực chúng ta trong quá trình khai thác nguồn tài liệu đó. Đây là kỹ năng cơ bản và quan trọng của một người dùng Internet, mạnh mẽ nhất là công cụ tìm kiếm của Google.

* Tham gia các diễn đàn mà bạn quan tâm: Có rất nhiều cộng đồng trực tuyến về một chủ đề cụ thể. Trong tất cả các lĩnh vực đều có các diễn đàn nào đó nói về chủ đề mà bạn quan tâm. Trong đó, mọi thắc mắc, hỏi đáp của bạn hầu như được giải đáp, giúp đỡ bởi các □tín đồ□ cao thủ và nhiệt tình. Tuy nhiên, khi tham gia bạn phải tuân thủ nguyên tắc lịch sự và chấp hành các nội quy của diễn đàn.

* Lập các nhóm cùng học tập: Ngày nay, những mạng xã hội phát triển mạnh mẽ đem lại nhiều tiện ích; trong đó đặc biệt nó có thể làm công cụ tốt phục vụ cho việc học tập của bạn. Với việc thành lập các nhóm học tập như thế giúp bạn thuận tiện hơn trao đổi, thảo luận. Chỉ cần mỗi người đóng góp ý kiến thì bạn sẽ học được khá nhiều và khả năng ghi nhớ cũng tăng cao.

* Tiết kiệm và làm chủ về thời gian: Có rất nhiều trang web lập ra thu phí dịch vụ như download, học và làm bài tập trực tuyến □ Là học sinh thì khả năng tài chính có hạn, do đó trước khi tìm kiếm và □mua□ một tài liệu, thông tin nào đó bạn nên cân nhắc kỹ hoặc tìm kiếm ở các nguồn khác. Mặt nữa, cần phải chủ động về thời gian khi làm việc với Internet. Có quá nhiều sự hấp dẫn và cám dỗ nếu bạn

không chủ động và quản lí tốt thời gian thì việc khai thác và học tập trên Internet của bạn sẽ không hiệu quả và phản tác dụng.

* Tự giác: Dù bạn có tham gia nhiều các diễn đàn, học nhiều trên các trang web mà không có tính tự giác thì không có tác dụng gì. Khi học trên Internet, học qua gia sư cũng như trong học tập thì tính tự giác vẫn là đặt lên hàng đầu; đó là một yếu tố cơ bản và quan trọng nhất để bạn thành công. Việc học trực tuyến chỉ thực sự có hiệu quả với học sinh có tính tự giác cao trong học tập. Sự tự giác này thể hiện thông qua việc chủ động hoàn thành các bài tập được giao, tự mình tìm hiểu nội dung kiến thức bài học, tránh việc học thụ động. Nếu bạn có ý thức tự giác thì Internet là phương tiện đưa bạn đến với thành công nhanh hơn.

Sử dụng Internet là một nhu cầu tất yếu trong xu thế toàn cầu hóa, các bạn hãy sử dụng nó một cách hiệu quả, đúng đắn, phục vụ tốt cho việc học tập và cuộc sống.

3. Sách điện tử

Sách điện tử (tiếng Anh: **electronic book** ; viết tắt: **e-book** hay **eBook** , là một quyển sách được xuất bản và phát hành cho các thiết bị kỹ thuật số , bao gồm văn bản, hình ảnh hoặc cả hai, có thể đọc được trên màn hình phẳng của máy tính hoặc các thiết bị điện tử khác. Mặc dù đôi khi được định nghĩa là "phiên bản điện tử của một cuốn sách in", một số sách điện tử tồn tại mà không có một bản in tương đương. Sách điện tử có thể được đọc trên các thiết bị e-reader chuyên dụng, nhưng cũng có thể trên bất kỳ thiết bị máy tính nào có màn hình xem có thể kiểm soát, bao gồm máy tính để bàn , laptop , máy tính bảng và điện thoại thông minh (tiếng Anh: **electronic book** ; viết tắt: **e-book** hay **eBook** , là một quyển sách được xuất bản và phát hành cho các thiết bị kỹ thuật số , bao gồm văn bản, hình ảnh hoặc cả hai, có thể đọc được trên màn hình phẳng của máy tính hoặc các thiết bị điện tử khác. Mặc dù đôi khi được định nghĩa là "phiên bản điện tử của một cuốn sách in", một số sách điện tử tồn tại mà không có một bản in tương đương. Sách điện tử có thể được đọc trên các thiết bị e-reader chuyên dụng, nhưng cũng có thể trên bất kỳ thiết bị máy tính nào có màn hình xem có thể kiểm soát, bao gồm máy tính để bàn , laptop , máy tính bảng và điện thoại thông minh.

Ebook được thiết kế giống sách thật nhưng là các tệp tin số. Thay vì lật từng trang như giấy in để đọc, bạn có thể tải file về thiết bị của mình, kéo màn hình và đọc các nội dung rất thuận tiện và đơn giản. Đọc nó trên máy tính, điện thoại hay máy tính bảng ngay cả khi bạn không bật bóng điện. Chính sự gọn nhẹ, đơn giản và thuận tiện này khiến Ebook ngày càng được yêu thích từ phía người dùng. Bởi, thay vì việc bạn phải mang theo "núi" tài liệu từ sách, vở. Cách sử dụng Ebook giúp bạn có thể nén nó lại thành 1 file để đọc và nghiên cứu dần, mang nó đi khắp mọi nơi và đọc nó bất cứ khi nào trên thiết bị điện tử của bạn. Ebook cho phép bạn có thể ghi chú và note lại những gì bạn đọc nhưng chưa hiểu. Nó được thiết kế y như một cuốn sách và bạn có thể xem các nội dung tóm tắt từ mục lục và di chuyển đến các trang bạn muốn một cách dễ dàng từ mục lục của sách điện tử. Người dùng còn có thể điều chỉnh phông chữ, kích thước phông chữ và khoảng cách các dòng sao cho phù hợp với nhu cầu và sở thích

Cách sử dụng Ebook vô cùng đơn giản, bạn có thiết bị sẵn sàng để đọc nó chẳng hạn như: Máy tính, máy tính bảng hoặc điện thoại thông minh hoặc bất kỳ thiết bị

đọc điện tử nào đó. Sau đó, bạn cần tìm hiểu và tải về các ứng dụng nền tảng phù hợp hỗ trợ đọc sách điện tử trên thiết bị của mình. Đối với smart phone, máy tính bảng: người dùng thường tải **ứng dụng Kindle** để hỗ trợ đọc Ebook hoặc các app tương tự dùng để đọc ebook như: **Moon+ Reader, Google Play Book, FBReader**. Tất cả những ứng dụng này đều có thể tải miễn phí trên App Store hoặc CH Play. Đối với laptop, máy tính để bàn, có thể dùng **phần mềm Foxit Reader, Adobe Reader**, ... để mở các file Ebook điện tử sau khi tải về máy.

4. Thư viện điện tử (E-Library)

Thư viện điện tử là thư viện sử dụng các phương tiện điện tử trong thu thập, lưu trữ, xử lý, tìm và phổ biến thông tin dưới dạng số. Vốn tài liệu số có thể lưu trữ và truy cập tại chỗ hoặc từ xa qua mạng máy tính.

Các dữ liệu dạng chữ, hình ảnh âm thanh sử dụng trên máy tính và được máy tính nhận biết đúng định dạng, được gọi chung là dữ liệu số. Quá trình chuyển các dạng dữ liệu truyền thống như bản viết tay, bản in trên giấy, hình ảnh sang chuẩn dữ liệu trên máy tính và được máy tính nhận biết gọi là số hoá tài liệu. Như vậy, số hoá tài liệu là chuyển đổi tài liệu thư viện từ dạng truyền thống sang dạng điện tử và lưu trữ trên máy tính nhằm bảo quản chia sẻ và phục vụ trực tuyến. Việc số hoá tài liệu sẽ giúp lưu trữ, truy xuất, chia sẻ, tìm kiếm thông tin một cách nhanh chóng dễ dàng nhất.

Trọng tâm của thư viện là hỗ trợ người dùng tin trong việc tra cứu tài liệu. Dựa vào các chức năng tìm kiếm trên máy có thể khai thác nhanh chóng và hiệu quả những tài liệu của thư viện hiện nay.

Hướng dẫn sử dụng thư viện điện tử

1. Kích hoạt trình duyệt internet
2. Nhập địa chỉ Website thư viện
3. Nhấn phím Enter (hoặc nhấp chuột vào dấu mũi tên)

Nếu bạn chưa có tài khoản thì đăng ký để đăng nhập

Để tra cứu và tìm tài liệu: Kích chuột vào menu tra cứu

Hình ảnh thư viện điện tử

Internet ngày nay là một phương tiện không thể thiếu trong việc học tập và nghiên cứu khoa học. Internet vừa là một môi trường truyền thông, một phương tiện truyền thông đại chúng, vừa là một công cụ cho mọi cá nhân tự trau dồi, cập nhật kiến thức và kỹ năng. Chúng ta cần biết cách sử dụng để mang lại hiệu quả thiết thực nhất trong học tập và cuộc sống.